

розробки в загальній величині витрат підприємства; якість ділових відносин з постачальниками; якість сервісу; комунікаційна активність; тенденції ефективності збуту; ступінь диверсифікації ринків; частка експорту в обсязі реалізації; готовність до залучення іноземних інвестицій.

Періодичне оцінювання всіх вищевказаних параметрів роботи підприємства дозволяє вчасно виявити «вузькі місця» та вжити превентивних заходів стабілізації. Управління є тією ланкою виробничої системи, яка зобов'язана будуватися на принципах чутливості до змін – необхідним є створення комплексу контрсигналів реагування навіть на незначні коливання оточення, що забезпечує динамічну стабільність системи, та наявності сукупності коректуючих відповідей на зовнішні виклики, які дають можливість системі змінюватися в певних межах. Поєднання наявності цих факторів дозволяє перетворити підприємство на адаптивну систему з високим ступенем гнучкості.

УДК 657

Леся Марущак, к.е.н., ст. викладач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Досліджено та розкрито значення управлінського обліку як основної складової системи інформаційного забезпечення управління господарською діяльністю підприємства, визначено сферу застосування, а також тенденції його розвитку на підприємствах у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: *управлінський облік, інформація, інформаційна система підприємства, витрати, підприємство.*

Lesya Maruschak

MODERN CONCEPTS MANAGEMENT ACCOUNTING IN INFORMATION SYSTEM OF ENTERPRISE

Abstract. Investigated and disclosed the value of management accounting as a major component in information system management of economic activities on the enterprise, defined the scope and its development trends on the enterprises in the contemporary economy.

Keywords: *management accounting, information, information system of enterprise, costs, the enterprise.*

У зв'язку із світовими кризовими явищами проблема ефективного використання системи управлінського обліку в сучасних умовах постає не тільки перед Україною, як державою, яка має державні підприємства, якими необхідно ефективно управляти, а й перед окремими приватними холдингами, корпораціями та підприємствами. Останніми роками на вітчизняних підприємствах значно зростає потреба у застосуванні управлінського обліку, що зумовлюється обмеженістю сировинних ресурсів, а також конкуренцією на ринках сировини, товарів, продукції та послуг, а отже і необхідністю прийняття ефективних управлінських рішень на основі обґрунтованої, своєчасної та достовірної інформації.

Більшість теоретиків та практиків у сфері обліку дотримуються думки про те, що управлінський облік як самостійний вид формування та використання економічної

інформації, не тільки має право на існування у сучасних умовах господарювання, але є й нагально необхідним.

Вагомий внесок у дослідження питань теорії і практики, організації та розвитку управлінського обліку здійснено в працях провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: Бородкіна О.С., Бутинця Ф.Ф., Валуєва Б.І., Гуцайлюка З.В., Дзурі К., Карпенко О.В., Каплана Р., Кірейцева Г.Г., Леня В.С., Лінника В.Г., Литвина Б.М., Нападовської Л.В., Палія В.Ф., Пушкаря М.С., Сопка В.В., Сука Л.К., Хорнгрена Ч.Т., Чумаченка М.Г., Яругової А. та інших.

Незважаючи на численні наукові дослідження та розробки, проблема створення цілісної, універсальної інформаційної системи управлінського обліку підприємства, яка б могла враховувати специфіку діяльності підприємства, залишається невирішеною та актуальною.

У XX столітті управлінський облік стає необхідним у зв'язку з розширенням об'єктів традиційного обліку і основною особливістю його стає те, що на місце обліково-економічних завдань висуваються нові, зокрема: забезпечення потреб користувачів вибірковою інформацією, яка носить адресний характер. Так, для кредиторів важливо знати платоспроможність підприємства, акціонерам – його прибутковість, банкам – ліквідність, керівникам – шляхи зниження витрат та збільшення прибутку.

Отже, об'єктивна необхідність в інформації призвела до формування управлінського обліку і застосування його методології в практичній діяльності підприємств, що по сьогоднішній день дозволяє приймати обґрунтовані економічно виправдані рішення зі зниження витрат на виробництво, збільшення його доходів.

Сьогодні показує, що в сучасних умовах розвитку обліково-економічної культури керівника управлінський облік спрямовується на забезпечення інформаційних потреб лише керівництва, тобто виключно є доповнюючим елементом системи фінансового обліку, хоча в історичному аспекті його розвиток пов'язаний з управлінням витратами на всіх стадіях господарської діяльності, і посиленням ролі інформації оперативного, тактичного, стратегічного характеру в прийнятті рішень.

Отже, зосереджуючи увагу на ролі управлінського обліку в інформаційному просторі підприємства та забезпеченні прийняття рішень його керівництвом в умовах невизначеності на сьогоднішній день, можна зробити висновок, що забезпечення конкурентоспроможності підприємства в довгостроковій перспективі здійснюється різними шляхами, зокрема за допомогою стратегічного аналізу чи маркетингових досліджень, а прийняття рішення із конкретної фінансово-господарської ситуації, стратегії і тактики розвитку можливе за умов наявності інформації, джерелом якої традиційно є лише бухгалтерський облік. Проте, сучасні реалії функціонування господарства, збільшення факторів впливу на діяльність і, як наслідок, підвищення інформаційних вимог керівництва, обумовлюють використання в практиці господарювання управлінського обліку та його інструментарію.

Так, з одного боку управлінський облік є елементом бухгалтерського обліку, з іншого – застосування його в практичній діяльності передбачає лише внутрішню інформаційну спрямованість, а також чітке розмежування власних завдань між управлінським і фінансовим обліком, визначення поняття управлінського обліку, його ролі в управлінні підприємством, щодо якої вже довгий час відбуваються дискусії між вченими і практиками.

На кожному підприємстві інформаційна система управлінського обліку має свої особливості, але водночас може включати в себе і подібні елементи: збір інформації, структурування обліку за центрами відповідальності, бюджетування і розробку стандартів, аналіз системи показників, контроль і прийняття управлінських рішень.

Тобто, для підприємств, будь-якої форми власності, має бути чіткий алгоритм поетапного використання обліково-управлінської інформації від її збору, опрацювання, прийняття управлінського рішення до контролю за його виконанням, коригуванням ситуації та одержанням очікуваного результату.

А тому, для отримання інформації необхідна постановка проблеми: визначити кому, в які терміни, в якій формі і якого змісту необхідні дані про окремі сторони діяльності підприємства, забезпечити документування відповідних господарських операцій, збір і обробку даних.

Враховуючи вищевикладене та постійну наявність змін у зовнішньому середовищі підприємства, і їх вплив на його діяльність дає змогу дійти висновку, що прийняття управлінських рішень на основі обліково-економічної інформації є безперервним процесом боротьби підприємства за одержання стабільного доходу.

УДК 657.62

Олена Мельник, аспірант

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню теоретичних та практичних питань аналітичного забезпечення управління використанням фінансових ресурсів підприємств. Запропоновані комплексні показники оцінки даного процесу.

Ключові слова: *фінансові ресурси, фінансове забезпечення, аналітична оцінка, показники фінансового стану.*

Olena Melnuk

ESTIMATION OF EFFICIENCY OF THE USE OF FINANCIAL RESOURCES ON ENTERPRISES

Abstract. The article is devoted to research of theoretical and practical questions of the analytical providing of management the use of financial resources of enterprises. The complex indexes of estimation of this process are offered.

Keywords: *financial resources, financial providing, analytical estimation, indexes of the financial state.*

Фінансову основу підприємства складають його фінансові ресурси – засоби, які знаходяться у розпорядженні підприємства та призначені для виконання ним певних фінансових зобов'язань. До фінансових ресурсів належать грошові фонди підприємства, а також частина грошових коштів, які не входять до складу фондів, тобто мають не фондову основу.

В процесі господарської діяльності перед підприємствами постійно виникає проблема вибору напрямів використання фінансових ресурсів. Більше того, оцінити ефективність діяльності, означає – оцінити наскільки ефективно підприємство використовує свої фінансові ресурси.

Ефективне використання фінансових ресурсів – це порівняння кількості і якості витрачених ресурсів з кількісним і якісним вираженням досягнутих результатів. Тому, поняття ефективного використання фінансових ресурсів, як і будь-яких інших видів ресурсів (матеріальних, трудових, природних) включає порівняння кількості та якості витрачених ресурсів з кількісним і якісним вираженням досягнутих результатів.